

VALVASORJEVE NAGRADE IN PRIZNANJA v letu 2008

Valvasorjeva nagrada je nagrada za **življenjsko delo** na muzejskem področju (zajema tako muzeje kot galerije) in za izjemne prispevke pri ohranjanju, predstavljanju in popularizaciji premične kulturne dediščine. Leta 1971 je nagrado ustanovila Skupnost muzejev Slovenije ob 150-letnici nastanka Kranjskega deželnega muzeja - prvega muzeja na Slovenskem; od 1998 dalje jo podeljuje Slovensko muzejsko društvo. Poleg nagrade za življenjsko delo podeljuje društvo tudi **Valvasorjeva priznanja** za pomembne dosežke na muzejskem področju v preteklem letu in **Valvasorjeva častna priznanja** za posebne zasluge pri popularizaciji muzejstva in premične dediščine in za pomembne donacije muzejem in galerijam.

Sledijo:

- Poročilo o delu komisije Slovenskega muzejskega društva za podeljevanje Valvasorjeve nagrade in priznanj (z dne 18. aprila 2008)
- Utemeljitev s slikovnim gradivom

SLOVENSKO MUZEJSKO DRUŠTVO **Komisija za Valvasorjevo nagrado in priznanja**

POROČILO KOMISIJE

Komisija za podelitev Valvasorjeve nagrade in priznanj pri SMD je delovala v sestavi:

Dejan Vončina, muzejski svetovalec, Notranjski muzej Postojna
mag. Estera Cerar, muzejska svetovalka, Tehniški muzej Slovenije
mag. Inja Smerdel, muzejska svetovalka, Slovenski etnografski muzej
Janez Balažič, muzejski svetovalec, Pokrajinski muzej Murska Sobota
dr. Irena Lazar, muzejska svetnica, Pokrajinski muzej Celje
dr. Mateja Kos, muzejska svetnica, Narodni muzej Slovenije
Metka Simončič, muzejska svetovalka, Mestni muzej Ljubljana.

Komisija se je na sestanku 18. aprila 2008 odločila, da

Valvasorjevo nagrado za življenjsko delo prejme:

Meta Gabršek Prosenc, kustodinja in dolgoletna direktorica Umetnostne galerije Maribor

Valvasorjeva priznanja za leto 2007 prejmejo:

1. **Mestni muzej Ljubljana** za stalno razstavo **Obrazi Ljubljane** v Turjaški palači, Ljubljana;
2. **Dr. Staša Tome**, muzejska svetovalka, **Ivo Božič**, muzejski svetovalec, **dr. Breda Činč Juhant**, muzejska svetovalka, **Mojca Jernejc Kodrič**, kustodinja, **dr. Tomi Trilar**, muzejski svetovalec, **Ljerka Trampuž**, muzejska svetovalka, za izvirno izvedbo razstave **Skrivnosti gozda** v Prirodoslovnem muzeju Slovenije;
3. **Ivo Svetina**, direktor Slovenskega gledališkega muzeja, **Verena Štekar-Vidic**, muzejska svetovalka, **Marijan Rafael Loboda**, arhitekt in muzejski svetovalec, za stalno razstavo **Anton Tomaž Linhart: »Zdaj premišlujem o tem, kako bi mogel postati znan!«** v Mestnem muzeju Radovljica.

Častna Valvasorjeva priznanja za leto 2007 prejmejo:

- 1. Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani** za sodelovanje med fakulteto in Tehniškim muzejem Slovenije pri organizaciji tradicionalne prireditve Dnevi elektrotehnike;
- 2. Goranka Kreačič** za donacijo osebne zbirke »Šumijevci« Mestnemu muzeju Ljubljana;
- 3. Dragica Trobec Zadnik**, muzejska svetovalka, za uspešno in prizadevno delo v Slovenskem muzejskem društvu v obdobju od 2003 – 2007.

Metka Simončič,
predsednica komisije
Ljubljana, 18. april 2008

DOBITNIKI VALVASORJEVE NAGRADE IN PRIZNANJ ZA LETO 2007

UTEMELJITVE FOTOGRAFIJE

Valvasorjevo nagrado za leto 2007 prejme

META GABRŠEK PROSENC, muzejska svetnica, za življenjsko delo

Diplomirana umetnostna zgodovinarica in sociologinja Meta Gabršek Prosenc je svojo poklicno pot začela v Umetnostni galeriji Maribor, najprej kot kustodinja pedagoškega oddelka, zatem kot vodja Razstavnega salona Rotovž in kot vodja muzejskega oddelka Umetnostne galerije Maribor. Od leta 1993 pa vse do upokojitve lansko leto je bila direktorica te ugledne muzejske ustanove.

Slovensko likovno umetnost je spremljala, predstavljala in vrednotila skoraj štiri desetletja, saj je avtorica številnih kritik in besedil v katalogih, v strokovni literaturi in monografijah. Njena bogata bibliografija zajema številne kakovostne razstave in likovne projekte. Zaradi svojega bogatega strokovnega znanja je večkrat sodelovala tudi v vseslovenskih znanstveno-raziskovalnih projektih, med katerimi lahko posebej izpostavimo obsežno tematsko raziskavo in razstavo *Nova stvarnost na Slovenskem*.

Mednarodni triennale Ekologija in umetnost, ki ga je ustanovila, ter vsebinsko in organizacijsko usmerjala vse od ustanovitve leta 1980, vse do danes ni ničesar izgubil na svoji aktualnosti.

V času, ko je Umetnostno galerijo Maribor vodila Meta Gabršek Prosenc, je ustanova doživela preporod na vseh področjih in pridobila prepoznaven profil razstavne dejavnosti. Ob izdajah reprezentativnih katalogov, ki so spremljali retrospektivne ali monografske razstave ter večje skupinske pregledne likovnih del, je Meta Gabršek Prosenc kot avtorica ali soavtorica vpeljala zahtevnejše scenske postavitve, ki so dvigovale razstavni standard in ga približale zahtevam moderne evropske galeristike. Ob rednih monografskih predstavitev avtorjev srednje in starejše generacije, je spodbujala tudi predstavitev avtorjev mlajše in najmlajše generacije. Poleg promocije umetnikov severovzhodne Slovenije in širšega slovenskega prostora, je skrbela za intenzivno povezovanje s tujimi ustanovami in mednarodnimi avtorji, kustosi in drugimi strokovnjaki, kar je omogočilo predstavitev mednarodno priznanih umetnikov in umetniških skupin v Umetnostni galeriji Maribor ter gostovanja naših umetnikov v tujini.

Njena pozornost je bila vseskozi usmerjena tudi k pretehtanemu odkupovanju umetniških del. Zbirko galerije je obogatila z deli avtorjev celotnega slovenskega ozemlja različnih generacij in zvrsti. Izjemnega pomena je ustanovitev *Video*

zbirke *Umetnostne galerije Maribor* v letu 1999, ko je galerija na njeno pobudo in s pomočjo sponzorskih sredstev ustanovila prvo in do sedaj edino zbirko slovenske video umetnosti ter se tako zavezala zbiranju, hranjenju, raziskovanju in predstavljanju tega področja vizualne umetnosti ter oblikovanju referenčnega mednarodnega centra za slovensko video umetnost.

Ob perečem finančnem položaju slovenskih kulturnih ustanov, ki njene izvajalce bolj ali manj sili v iskanje zasebnega kapitala in partnerstev, je Meti Gabršek Prosenc z osebnim angažmajem in ugledom uspelo pridobiti dolgoletno mecenstvo Nove KBM, ki še danes omogoča kakovostno in obsežno produkcijo razstavnega programa ter izvedbo posebnih projektov.

Od leta 1954 obljubljeni širitev Umetnostne galerije Maribor v obstoječo sosednjo zgradbo ter sodoben prizidek v notranjem dvorišču je prav z njeno vztrajnostjo v zadnjih letih pričela dobivati realnejšo podobo. Mestna občina je v svoj strateški načrt sprejela *Projekt obnove in razširitve Umetnostne galerije Maribor*, ki bo galeriji omogočil uspešno uvrstitev med sodobne mednarodne ustanove za likovno umetnost ter pomembno doprinesel k programu Evropske kulturne prestolnice v Mariboru leta 2012.

V času mandata Mete Gabršek Prosenc je Umetnostna galerija Maribor postala ena izmed najbolj prepoznavnih, odlično obiskanih in vrhunskih institucij za likovno umetnost v Sloveniji ter si pridobila mednarodni ugled in priznanje. S svojimi, na široko odprtimi vrati, nagovarja publiko z raznovrstnim programom, posebnimi dogodki in specializiranimi pedagoškimi dejavnostmi.

Meta Gabršek Prosenc je od leta 2007 v pokoju, kar pa ne pomeni, da se bo umaknila s področja njene največje poklicne ljubezni – umetnostne zgodovine: še vedno jo čaka mnogo izzivov, še mnogo dela, ki ga je treba postoriti. Kolegi smo ji hvaležni za dediščino, ki nam jo zapušča in obenem se veselimo njenih novih dosežkov.

Z veseljem in vsem dolžnim spoštovanjem do drage in cenjene kolegice podeljujemo Valvasorjevo nagrado za življenjsko delo Meti Gabršek Prosenc.

Meta Gabršek Prosenc in
akademski kipar Lujo Vodopivec

Meta Gabršek Prosenc

Maks Kavčič, Voli, 1970

Jan Oeltjen, naslovnica kataloga

Milan Vojsk, Sanjarjenje, ok. 1965

Lajči Pandur, V zidanici, 1966

Valvasorjevo priznanje za leto 2007 prejmejo

dr. Staša Tome, muzejska svetovalka, **Ivo Božič**, muzejski svetovalec, **dr. Breda Činč Juhant**, muzejska svetovalka, **Mojca Jernejc Kodrič**, kustodinja, **dr. Tomi Trilar**, muzejski svetovalec, in **Ljerka Trampuž**, muzejska svetovalka

za izvirno izvedbo razstavnega projekta Skrivnosti gozda v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

Tokrat nas je Prirodoslovni muzej Slovenije prijetno presenetil z aktualno razstavo Skrivnosti gozda, domiselno postavljeni na sorazmerno majhnem prostoru, kar pa ne gre v škodo niti vsebinski niti vizualni predstavitvi razstave. Velik del razstave je namenjen »glavnim igralcem« v gozdovih, to so drevesa kot osnovni gradnik, gobe kot pomemben dejavnik ohranjanja ekosistema ter živali, neznane, priljubljene ali strah vzbujujoče.

Obiskovalci, od najmlajših pa do starejših, se na njihovi starosti in pričakovanjem primeren način seznanjajo z gozdovi, z njihovim nastankom, z gozdnim prebivalci in odnosi med njimi. Besedila na razstavi so kratka in jasna, dopolnjujejo jih zanimive ilustracije, razumljive, hudomušne in igrive. Za obiskovalce vseh starosti je zanimivo raziskovanje gozda ponoči, kjer lahko z baterijsko svetilko v roki ugotavljajo, katere živali so v gozdu dejavne ponoči, s pritiskom na gumb pa prisluhnejo njihovem oglašanju. Kratko poglavje geologije se dotakne glavnih kamnin slovenskih gozdnatih pokrajin in nastanka tal.

Na velikem ekranu si je mogoče ogledati film »Drama v gozdu«, ki sta ga posnela Umanotera in TV Slovenija. Različne interaktivne predstavitve ponujajo še druge možnosti za raziskovanje, preizkušanje in tudi kritično razmišljanje o današnjem stanju gozdov in o njihovi usodi. Razstavo spremljajo pestri pedagoški programi, od vodstev, učnih ur, predavanj ipd. Ob razstavi je izšel katalog, ki je delo več avtorjev, priznanih znanstvenikov in strokovnjakov, uredila pa ga je dr. Staša Tome. Tudi enotna celostna podoba od vabil, kataloga, do zloženek je pripomogla k prepoznavnosti in usklajenosti projekta in prepričala komisijo, da si avtorji zaslužijo stanovsko nagrado, Valvasorjevo priznanje za leto 2007.

Z razstave Skrivnosti gozda

Z razstave Skrivnosti gozda

Z razstave Skrivnosti gozda

Z razstave Skrivnosti gozda

Valvasorjevo priznanje za leto 2007 prejmejo

Ivo Svetina, direktor Slovenskega gledališkega muzeja, **Verena Štekar-Vidic**, muzejska svetovalka in **Marjan Rafael Loboda**, arhitekt in muzejski svetovalec

za stalno razstavo *Anton Tomaž Linhart: »Zdaj premišlujem o tem, kako bi mogel postati znan!«* v Mestnem muzeju Radovljica

Stalna razstava o Antonu Tomažu Linhartu je obsežen muzejski projekt, plod nekajletnega sodelovanja med Muzeji radovljiške občine, Slovenskim gledališkim muzejem in arhitektom Marjanom Rafaelom Lobodo.

Projekt je potekal vzporedno z obnovo radovljiške graščine in sprva predvideval večjo razstavno površino. Ker pa se je ob razkrivanju graščinske baročne dvorane sproti odkrivalo novo ambientalno bogastvo, je lastnica graščine, Občina Radovljica, za razstavo določila nadomestne prostore, ki so precej manjši. Tako se je morala sprva večja načrtovana razstava stisniti v dva manjša prostora, ki prav zaradi domiselne postavitvene zasnove arhitekta Lobode predstavlja eno od odlik te razstave.

Ob 250 letnici rojstva A.T. Linharta je v letu 2006 izšel obsežen jubilejni zbornik, ki je dal vsebinsko podlago razstavi. Avtorica zgodovinskega dela razstave, Verena Štekar-Vidic, je zbrala različno gradivo, ki opredeljuje čas druge polovice 18. stoletja, s pomembnejšimi dogodki na Linhartovi življenjski poti, z dogodki na Kranjskem in v takratnem svetu.

Direktor Slovenskega gledališkega muzeja in soavtor razstave, Ivo Svetina, je za razstavo prispeval del, ki govori o začetkih slovenskega posvetnega gledališča. Poleg znanih Linhartovih dramskih del so na ogled najbolj znani kostumi Županove Micke, Matička in Miss Jenny, maketa nekdanjega Stanovskega gledališča, predstavljeni so t.i. Kranjski komedijanti in Zoisov krog, ki se mu je po vrnitvi z Dunaja pridružil Linhart.

Muzealizacija kulturne zgodovine je težka naloga, je pa razstava o razsvetljenstvu dober primer, kako se lotiti nesnovne tematike in jo opredeliti z muzejskim gradivom. Pomanjkanje originalnih in neposrednih eksponatov je le eden od problemov, s katerim so se srečevali avtorji razstave, zato so morali krepko poseči preko domačih muzejskih pragov in se povezati s številnimi slovenskimi in tujimi kulturnimi ustanovami, da so zbrali dovolj reprezentančnih razstavnih predmetov. Nekatere izposojene originalne predmete, ki so zdaj na

razstavi, bo muzej počasi zamenjal z replikami, kar so avtorji predvideli že pri samem snovanju razstave.

Z razstavo »Zdaj premišljujem o tem, kako bi mogel postati znan!« je Linhart iz skrivnostne črne silhuete stopil iz teme na bleščeči oder razsvetljenstva.

Avtorjem razstave čestitamo za nov muzejski dosežek in jim podeljujemo Valvasorjevo priznanje za leto 2007.

S stalne razstave Anton Tomaž Linhart

S stalne razstave Anton Tomaž Linhart

S stalne razstave Anton Tomaž Linhart

S stalne razstave Anton Tomaž Linhart

Valvasorjevo priznanje za leto 2007 prejme

Mestni muzej Ljubljana za stalno razstavo *Obrazi Ljubljane*

Stalna razstava *Obrazi Ljubljane* v Turjaški palači, ki je po večletni prenovi odprla svoja vrata junija lani, predstavlja Ljubljano kot življenjski prostor, kot gospodarsko, politično, upravno ter ustvarjalno središče. Pripoved o nastanku, razvoju in stalnem spreminjanju Ljubljane ne teče kronološko, temveč skozi zaokrožene tematske sklope, prikazuje izbrane podobe mesta, portretira njegove prebivalce z njihovimi življenjskimi zgodbami, zajema jih v vseh časovnih obdobjih, od prazgodovine do danes.

Pri pripravi scenarija razstave je muzej izstopal iz običajne muzejske prakse – vsebinski scenarij in prve načrte postavitve so sproti preverjali v domači in tuji strokovni javnosti. Sodeloval je z ekipo oblikovalcev Event Communication iz Londona, ki so pripravili »concept design«, izvedbeno pa so njihove zamisli dopolnili in nadgradili slovenski oblikovalci.

Razstava je postavljena v treh nadstropjih, s posegi na dvorišče so pridobili nov razstavni prostor pod pohodnim nivojem, vzpostavili so še muzejsko trgovino, pedagoško delavnico, muzejsko kavarno ter večnamensko projekcijsko dvorano.

Idejna inovativnost, povezanost pripovedi, drznost, zahtevnost in obseg postavitve, fotogeničnost in ostali atributi pomenijo, da gre za razstavni projekt, ki je lahko ekvivalent podobnim postavitvam v slovenskem pa tudi v mednarodnem prostoru.

Življenje in procesi dela v Mestnem muzeju Ljubljana so s stalno postavitvijo dobili nov zagon in ustvarjalno moč izvajanja ter dopolnjevanja programov in projektov, tako s področja muzealske stroke, kot tudi z različnih področij kulture, znanosti, izobraževanja, gospodarstva, turizma ter s tem vstopili v sooblikovanje splošnega kulturnega prostora in življenja v mestu.

Mesto Ljubljana je s stalno razstavo *Obrazi Ljubljane* prvič dobilo res pravo razstavo o zgodovini Ljubljane, ki smo jo vsi skupaj pričakovali in čakali dolga leta. Za uspešno in veliko delo, ki so ga opravili naši kolegi v Mestnem muzeju Ljubljana, jim podeljujemo stanovsko Valvasorjevo priznanje za leto 2007.

S stalne razstave Obrazi Ljubljane

S stalne razstave Obrazi Ljubljane

S stalne razstave Obrazi Ljubljane

S stalne razstave Obrazi Ljubljane

Častno Valvasorjevo priznanje za leto 2007 prejme

Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani

za sodelovanje s Tehniškim muzejem Slovenije
pri organizaciji tradicionalne prireditve Dnevi elektrotehnike

V letu 2007 je minilo pet let odkar sta Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani in Tehniški muzej Slovenije na pobudo akademika prof. dr. Tadeja Bajda in dr. Oresta Jarha prvič izvedla Dneve elektrotehnike. V tem času so Dnevi ob izdatni podpori vodstva fakultete postali ena najbolj prepoznavnih prireditev v programu TMS. Ta v muzej vsako leto privabi do 2000 obiskovalcev in je edinstven primer tovrstnega sodelovanja v Evropi. V tednu dni sodelavci fakultete predstavijo eksperimente s področij svojega dela. Večina eksperimentov je interaktivnih, za dodatna pojasnila pa so obiskovalcem na voljo strokovnjaki. Ob tej priložnosti izide zgbanka s programom prireditve in opisom eksperimentov, namenjena vsem slovenskim osnovnim in srednjim šolam ter univerzam.

Za zgledno sodelovanje, ki je, lahko rečemo, postalo že tradicionalno, podeljujemo Fakulteti za elektrotehniko Častno Valvasorjevo priznanje.

Dnevi elektrotehnike v
Tehniškem muzeju Slovenije

Dnevi elektrotehnike v
Tehniškem muzeju Slovenije

Dnevi elektrotehnike v Tehniškem muzeju Slovenije

Častno Valvasorjevo priznanje za leto 2007 prejme

Goranka Kreačič

za donacijo osebne zbirke »Šumijevci« Mestnemu muzeju Ljubljana

Znameniti lokal Šumi v središču Ljubljane je ob koncu 60. in v 70. letih doživel svojo zlato dobo. Tam so se srečevali študentje, pesniki, pisatelji, likovni umetniki, modni oblikovalci, ustvarjalci gledališča Pupilije Ferkeverk, uredniki Tribune, pobudniki in udeleženci literarnih maratonov in študentskih demonstracij. Tudi Goranka Kreačič, v tistem času študentka umetnostne zgodovine, je bila med njimi. Ko je Mestni muzej Ljubljana pripravljala stalno razstavo, je Goranka Kreačič podarila muzeju številne predmete iz svoje osebne zbirke iz obdobja, ko je zahajala v lokal Šumi. To so fotografije, obleke, nakit, knjige, revije – in pa še – kar je najbolj dragoceno – s svojim skoraj fotografskim spominom je obudila marsikateri že nekoliko pozabljen dogodek iz tistega časa, ki ga je muzej s pridom uporabil pri postavitvi stalne razstave.

Goranki Kreačič za njeno plemenito dejanje donacije zato podeljujemo Častno Valvasorjevo priznanje.

Goranka Kreačič na literarnem maratonu,
Filozofska fakulteta, 1970

Lasni glavniček, kupljen v San Franciscu,
ok. 1970

Modra žametna obleka, unikatne delo
Ive Zidar, ok. 1970

Rumeno modra obleka, kupljena v butiku
Krik, unikatno delo Stane Belehar,
ok. 1970

Častno Valvasorjevo priznanje za leto 2007 prejme

Dragica Trobec Zadnik, muzejska svetovalka,

za uspešno in prizadevno delo v Slovenskem muzejskem društvu
v obdobju 2003 – 2007

Dragica Trobec Zadnik je bila leta 2003 izvoljena za podpredsednico Slovenskega muzejskega društva. V mandatu, ki se je iztekel 2007, je posodobila poslovanje društva, zasnovala je razpoznavno spletno stran, ki sproti obvešča o društvenem dogajanju in ostaja ves čas na voljo tudi kot arhivski dokument. Aktivno je sodelovala pri pripravi in izvedbi letnih programov društva, pričela je z urejanjem in strokovno obdelavo arhiva iz prejšnjih mandatnih obdobj, kar bo služilo kot podlaga za pripravo zbornika SMD. Njena zasluga je, da se je društvo v tem času povečalo, saj šteje že okoli 700 članov, obudila je tudi tradicijo imenovanja častnih članov. Neumorno se je trudila za urejanje statusa Doma muzealcev na Bledu, kar je bilo kronano s podpisom pogodbe, ki društvu tudi pravno potrjuje lastnino te nepremičnine in s tem daje možnost za njegovo prihodnjo prenovu. Premalo imamo prostora, da bi našteali vse njene zasluge, zato naj sklenem, DTZ je - bila v vseh pogledih duša društva in da se ji muzealci vsaj malo oddolžimo za njeno vestno in odgovorno delo, ji podeljujemo Častno Valvasorjevo priznanje.

Dragica Trobec Zadnik na Zborovanju
SMD, 2007

Dragica Trobec Zadnik na Zborovanju
SMD, 2007

Dragica Trobec Zadnik z Majdo Šumi in
dr. Vesno Bučič, 2007

Dragica Trobec Zadnik v pisarni, 2008

